

BREZNO

**KONCEPCIA ROZVOJA KULTÚRY
MESTA BREZNO
DO ROKU 2013**

Vypracoval: Július Obernauer
riaditeľ MsKS Brezno

OBSAH:

1. ÚVOD.....	4
2. ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU.....	5
2.1.1. Rozvoj kultúry v meste Brezno.....	5
2.1.2. Mestské kultúrne stredisko – poslanie a predmet činnosti.....	5
2.2. ODDELENIA MESTSKÉHO KULTÚRNEHO STREDISKA.....	6
2.2.1. Mestský dom kultúry.....	6
a) Program a spoločenský život.....	6
b) Kino Mostár.....	7
c) Kurzová činnosť.....	7
d) Mestský rozhlas.....	7
e) Redakcia Horehronie.....	7
2.2.2. Mestská knižnica.....	8
2.2.3. Turisticko-informačná kancelária.....	8
2.3. PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ČINNOSTI A ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA.....	8
2.4. VYBAVENOSŤ.....	9
2.5. KOLEKTÍVY ZÁUJMOVO-UMELECKEJ ČINNOSTI.....	10
2.5.1. Folklórny súbor Mostár.....	10
2.5.2. Detský folklórny súbor Šťastné detstvo.....	11
2.5.3. Dychový orchester mesta Brezna.....	12
2.5.4. Spevácky zbor mesta Brezna.....	13
2.5.5. Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna.....	13
2.5.6. Country skupina Vodopád.....	14
2.5.7. Tanečno-športový krúžok AJKA.....	15
2.6. KOMISIA KULTÚRY.....	16
2.7. DRUŽOBNÉ STYKY.....	16
2.8. SWOT ANALÝZA KULTÚRY V BREZNE.....	17
2.9. VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ.....	18
3. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	18
3.1. POČET OBYVATEĽOV MESTA PRI SČÍTANÍ OBYVATEĽSTVA (1970-2001).....	18
3.2. POČET OBYVATEĽOV, PRIRODZENÝ PRÍRASTOK, MIGRÁCIA A CELKOVÝ PRÍRASTOK OBYVATEĽOV.....	19
3.3. VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA.....	20
3.4. VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV MESTA.....	21
3.5. ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV MESTA PODĽA NÁRODNOSTI.....	23
4. HLAVNÉ CIELE A ÚLOHY ROZVOJA	

KULTÚRY DO ROKU 2013.....	24
5. SYSTÉM FINANCOVANIA.....	26
5.1. SÚČASNÝ STAV – ZHODNOTENIE.....	26
5.2. PERSPEKTÍVY A MOŽNOSTI FINANCOVANIA DO ROKU 2013.....	27
6. ODPORÚČANIA ĎALŠIEHO ROZVOJA KULTÚRY.....	28
6.1. PROGRAM A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT.....	28
6.2. KINO MOSTÁR.....	28
6.3. KURZOVÁ ČINNOSŤ.....	28
6.4. MESTSKÝ ROZHLAS.....	29
6.5. REDAKCIA HOREHRONIE.....	29
6.6. MESTSKÁ KNIŽNICA.....	29
6.7. TURISTICKO-INFORMAČNÁ KANCELÁRIA.....	30
6.8. KOLEKTÍVY ZÁUJMOVO-UMELECKEJ ČINNOSTI.....	30
6.8.1. Folklórny súbor Mostár.....	30
6.8.2. Detský folklórny súbor Šťastné detstvo.....	30
6.8.3. Dychový orchester mesta Brezna.....	31
6.8.4. Spevácky zbor mesta Brezna.....	31
6.8.5. Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna.....	31
6.8.6. Country skupina Vodopád.....	31
6.8.7. Tanečno-športový krúžok AJKA.....	32
7. ZÁVER.....	32

1. Ú V O D

Kultúra je zdrojom rozvoja a kvality života i životného prostredia obyvateľov miest a obcí, ich návštevníkov i potenciálnych investorov. Hodnoty kultúrneho dedičstva sú trvalo ohrozované nielen prirodzenými príčinami chátrania a rozkladu, ale aj zmenami životného štýlu, transformáciou spoločenských a ekonomických podmienok, úpadkom a zánikom tradičných zvykov, remesiel a techník a uplatňovaním technológií často nezlučiteľných s podstatou a charakterom týchto hodnôt.

Kultúra je verejná otázka, ak sa zanedbá, dochádza k závažným škodám vo fungovaní sociálneho aj ekonomického systému. Trhová ekonomika a trh dokázateľne zlyhávajú na úseku kultúry. Tvorba kultúrnych statkov je však neopakovateľná, originálna hodnota, ktorá sa nedá ekonomicky vyjadriť. V každej krajine sa tieto statky chránia ako nezameniteľné bohatstvo, ktoré je nepredajné.

Po roku 1989 prebehlo množstvo spoločenských a ekonomických reforiem. V celom tomto období bolo prijatých viacero koncepčných a legislatívnych materiálov k jednotlivým oblastiam kultúry. Oblasť systematickej podpory rozvoja miestnej a regionálnej kultúry však aj napriek dvom hlavným vlnám decentralizácie (v rokoch 1990 a 2002) zaostáva, potrebná je najmä lepšia úprava právnej formy kultúrnych inštitúcií, lepší systém podpory kultúry z verejných zdrojov, spoločná vízia rozvoja kultúry a lepšie postavenie kultúry v spoločenskej hierarchii a hospodárskej praxi. Problematika štátnej kultúrnej politiky má, najmä od roku 2004, už pomenované svoje rámce, ale oblasť regionálnej, najmä miestnej kultúrnej politiky nie. Celý komplex zložitých problémov nie je len otázkou teoretickou a administratívnou, ale dotýka sa širokého spektra obyvateľstva. Veď podľa nedávneho sociologického prieskumu sa približne 17% populácie SR staršej ako 14 rokov vyznačuje aktívnym pôsobením v amatérskej umeleckej tvorbe vrátane tradičnej ľudovej kultúry, nehovoriac o pasívnych prijímateľoch produktov rôznych voľnočasových aktivít pôsobiacich v miestnej a regionálnej kultúre.

Jedným zo základných predpokladov pre zachovávanie a rozvíjanie kultúrnych hodnôt v meste je dostatočné množstvo finančných prostriedkov potrebné na realizáciu rôznorodých kultúrnych aktivít. Ich množstvo však bude postupne priamo úmerné hospodársko-ekonomickej situácii na území mesta a regiónu. Jednou z našich priorít musí byť, aby sa aj kultúrne dianie stalo v čo najväčšej miere prvkom sociálno-ekonomického rozvoja regiónu, aby ten späť mal dostatok zdrojov na financovanie kultúry.

2. ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU

2.1.1. ORGANIZAČNÉ, FINANČNÉ A MATERIÁLNE PODMIENKY KULTÚRY

Mesto Brezno má vzhľadom na svoje administratívno-správne postavenie a geografickú polohu v porovnaní s inými sídlami špecifický kultúrny model so štandardom kultúrnej vybavenosti. Buduje sa viac rokov a odvíja sa od kultúrnej úrovne obyvateľstva, tradícií, ale predovšetkým od spoločensko-ekonomického potenciálu a materiálno-technického vybavenia kultúrnych zariadení.

Na území mesta pôsobí v oblasti kultúry viac subjektov s rôznou organizačno-právnou formou, materiálными a finančnými podmienkami pre činnosť. Na spektre kultúrnej ponuky participujú organizácie, ktoré z hľadiska zdroja financovania môžeme rozdeliť do nasledovných skupín:

Mestské organizácie financované z rozpočtu mesta

MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO - mestská príspevková organizácia je základnou organizačnou jednotkou podieľajúcou sa na rozvoji mestskej kultúry. Organizačne je v nej začlenená aj mestská knižnica, dom kultúry, kino, noviny Horehronie, turisticko-informačná kancelária.

Z mestského rozpočtu s príspevkom štátu je financované aj mimoškolské vzdelávacie zariadenie s kultúrnym poslaním – CENTRUM VOĽNÉHO ČASU a školské zariadenie – ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA (podieľa sa na mestskej kultúre organizáciu koncertov a výstav).

Organizácie financované z rozpočtu VUC

HOREHRONSKÉ MÚZEUM – príspevková organizácia Banskobystrického samosprávneho kraja okrem zbierkovej a výskumnej činnosti prispieva do spektra kultúrnej ponuky i poskytovaním kultúrnych služieb a realizovaním kultúrnych aktivít (výstavy, expozície, podujatia). Organizácia sa podieľa organizátorskou a koncepčnou prácou na príprave a realizácii pravidelných alebo príležitostných podujatí. Materiálno-technické vybavenie tvoria 3 objekty v správe (Nám.Štefánika 13, Rázusova 17 a 20), objekt radnice je prenajatý mestom.

Organizácie financované zo súkromných zdrojov

Spektrum participantov na mestskej kultúre dopĺňa aj tretí sektor so svojimi organizáciami a aktivitami. Tento v našom meste plní funkciu doplnkových alternatívnych kultúrnych produktov. K takýmto patrí Občianske združenie NAIRAM (pôsobí v známom Bombura klube). Na uspokojovanie záujmov svojich členov je zamerané OZ SKUPINA HISTORICKÉHO ŠERMU a Inštitút F. Salezského (realizuje kultúrne aktivity v oblasti kresťanskej morálky). V meste pôsobia aj dva kresťanské spevácke zbory CIRKEVNÝ ZBOR APOŠTOLA PAVLA A MIEŠANÝ SPEVÁCKY ZBOR JUBILATE DEO. Do spektra kultúrnej ponuky prispievajú aj podnikateľské subjekty organizovaním tanečných podujatí a diskoték – Sírius club a Magic club.

Organizácie financované z iných zdrojov s príspevkom mesta

Príspevok na činnosť vo forme poskytovania priestorov s úhradou prevádzkových nákladov aj finančným príspevkom ročne prostredníctvom MsKS dostávajú nasledovné súbory záujmovo-umeleckej činnosti: Folklórny súbor Mostár, Detský folklórny súbor Šťastné detstvo, Dychový orchester mesta Brezna, Spevácky zbor mesta Brezna, Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna, Country skupina Vodopád, Tanečno-športový krúžok AJKA

Kultúrne aktivity pre svojich členov aj nečlenov realizuje MIESTNY ODBOR MATICE SLOVENSKEJ V BREZNE. Podujatia sú zamerané na rôzne vekové skupiny obyvateľstva a rôzne formy práce. Na schôdzkovú činnosť využíva bezplatne mestské priestory. Tieto však nie sú v dobrom technickom stave.

Z hľadiska organizačného najväčší podiel na rozvoji kultúry v meste majú organizácie financované a podporované z rozpočtu mesta., i keď často plnia aj úlohu regionálnych kultúrnych zariadení. Takýmto zariadením je knižnica, ktorá má však obmedzené priestory. V porovnaní s inými mestami podobného typu pôsobí v oblasti kultúry v Brezne málo mimovládnych neziskových organizácií (tretí sektor).

Z hľadiska materiálno-technického vybavenia organizácií podieľajúcich sa mestskej kultúre chýba v meste koncertná sieň a väčšie výstavné priestory.. Aj keď pôvodne polyfunkčný kultúrny objekt – dom kultúry dnes postráda moderné klubové priestory a vhodnejšie technické vybavenie sály..

2.1.2. MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO – POSLANIE A PREDMET ČINNOSTI

V súčasnosti je Mestské kultúrne stredisko hlavným organizátorom všetkých celomestských kultúrno-spoločenských podujatí, koordinuje činnosť kolektívov záujmovo-umeleckej činnosti, zabezpečuje prevádzku kina a mestskej knižnice, od roku 1992 je vydavateľom regionálnych novín občanov Horehronia a Stredného rudohoria s názvom Horehronie a od 1. januára 2005 sa jeho súčasťou stala aj Turisticko-informačná kancelária.

Mestské kultúrne stredisko svojou výkonnou a organizátorskou činnosťou spoluzodpovedá za rozvoj kultúry na území mesta Brezna, jeho pôsobnosť však nie je týmto územím ohraničená.

Poslaním Mestského kultúrneho strediska je v celej šírke zabezpečovať na základe potrieb a záujmov mestskú kultúru pre obyvateľov Brezna a jeho návštevníkov.

Predmet činnosti a hlavné úlohy Mestského kultúrneho strediska Brezno určuje Zriaďovacia listina. Predmetom činnosti je:

- zabezpečuje verejno-prospešnú a kultúrnu činnosť, podľa osobitných predpisov

- zabezpečuje vzdelávanie detí, mládeže a dospelých, organizovaním jazykových a iných kurzov
- vytvára podmienky pre združovanie sa do záujmových útvarov
- organizuje profesionálne a amatérske programy a vyvíja iné aktivity v oblasti spoločenského života
- zabezpečuje premietanie filmov rôzneho žánru podľa dopytu občanov
- usporadúva mestské kultúrne slávnosti, podieľa sa na organizačnej príprave a realizácii slávnostných podujatí pri príležitosti štátnych sviatkov, významných kultúrno-historických výročí
- sprostredkúva občanom aktuálne informácie a oznamy prostredníctvom mestského rozhlasu
- vydávaním periodika Horehronie zabezpečuje propagáciu mesta a informuje o jeho spoločenskom, hospodárskom, kultúrnom i športovom živote
- prostredníctvom Turisticko-informačnej kancelárie poskytuje návštevníkom mesta i jeho obyvateľom informačné služby o celom regióne Horehronia
- vydáva vlastné propagačné a informačné materiály na podporu rozvoja cestovného ruchu
- cieľavedome rozvíja prácu s literatúrou, zhromažďuje a požičiava knihy, časopisy a náučnú literatúru
- poskytuje informačné služby prostredníctvom výstrižkovej a internetovej služby
- špecifickými formami práce s knihou pomáha žiakom a študentom
- organizuje kolektívne podujatia s využitím literatúry

2.2. ÚSEKY PRÁCE MESTSKÉHO KULTÚRNEHO STREDISKA

2.2.1. Mestský dom kultúry

Zabezpečuje úlohy v oblastiach:

a) Program a spoločenský život

Zabezpečovanie vystúpení amatérskych a profesionálnych umelcov, spolupodieľanie sa na organizovaní prehliadok a festivalov, usporadúva mestské kultúrne slávnosti, podieľa sa na organizačnej príprave a realizácii slávnostných podujatí pri príležitosti štátnych sviatkov, významných kultúrno-historických výročí.

	r. 2004	r. 2005	r.2006	r.2007
Počet predstavení so vstupným	5	6	6	9
Návštevnosť	1 442	2793	2767	2169
Tržby	137 370 Sk	217 360 Sk	257 450 Sk	290 970 Sk
Počet predstavení bez vstupného	34	31	28	42

b) Kino Mostár

Zabezpečuje premietanie filmov rôzneho žánru podľa dopytu občanov

	r. 2004	r. 2005	r.2006	r.2007
Počet predstavení	171	115	113	119
Návštevnosť	10 474	3 976	11 791	6 134
Tržby	695 750 Sk	293 346 Sk	560 887 Sk	363 761 Sk

c) Kurzová činnosť

Zabezpečuje vzdelávanie detí, mládeže a dospelých, organizovaním jazykových a iných kurzov, ako aj iných vzdelávacích aktivít. Posledné tri roky sa organizovali len jazykové kurzy anglického a nemeckého jazyka.

	2004	2005	2006	2007
Počet kurzov	2	5	7	7
Účasť	31	75	101	85
Ukončilo	92%	89%	91%	83%
Príjem	51 000 Sk	147 000 Sk	202 000 Sk	187 000 Sk

d) Mestský rozhlas

Sprostredkúva občanom aktuálne informácie a naliehavé oznamy. Hudobnou produkciou podporuje slávnostnú atmosféru pri rôznych významných výročiach a podujatiach. Slúži ako oznamovací prostriedok CO.

	2004	2005	2006	2007
Poč.vysiel. - služba obyv	287	313	331	241
Pohreby	47	41	31	7
Príjem za služby od obyvateľov	4 800 Sk	6 230 Sk	8 600 Sk	5 307 Sk
Údržba MR	5 000 Sk	10 000 Sk	11 400 Sk	8 891 Sk
Náklady na dobudovanie MR	500 000 Sk	237 000 Sk	201 000 Sk	12 932 Sk

e) Redakcia Horehronie

Vydávaním týždenníka Horehronie zabezpečuje propagáciu mesta a obcí regiónu, informuje o jeho spoločenskom, hospodárskom, kultúrnom i športovom živote.

	2004	2005	2006	2007
Počet vydaní	50	50	50	51
Týždenný náklad	5000 ks	5000 ks	4800 ks	4700 ks
Predaj TOPPRES	3590 ks	3800 ks	3600 ks	3750 ks
Predaj COOP Jednota	300 ks	200 ks	200 ks	140 ks
Predaj redakcia	1110 ks	1000 ks	1000 ks	810 ks
Náklady na tlač	1 832 000 Sk	1 325 000 Sk	1 344 000 Sk	1 553 000 Sk
Prevádzkové náklady	246 000 Sk	544 000 Sk	779 000 Sk	763 228 Sk
Tržba za reklamu a inzerciu	1 672 000 Sk	1 499 000 Sk	1 330 000 Sk	1 559 000 Sk
Tržba za predané Horehronie	1 080 000 Sk	920 000 Sk	893 000 Sk	759 000 Sk

2.2.2. Mestská knižnica

Cieľavedome rozvíja prácu s literatúrou, zhromažďuje a požičiava knihy, časopisy a náučnú literatúru, poskytuje informačné služby prostredníctvom výstrižkovej a internetovej služby, špecifickými formami práce s knihou pomáha žiakom a študentom, organizuje kolektívne podujatia s využitím literatúry.

Štatistický prehľad činnosti za roky 2004 – 2006

	r. 2004	r. 2005	r. 2006	r. 2007
Celkový knižný fond	61 878	61 454	61 560	61 834
Nárast knižného fondu	1 373	416	731	538
Vyradené	411	838	625	264
Počet čitateľov	2 778	2 461	2 314	2 096
Počet výpožičiek	112 657	104 409	97 838	120 741
Zrealizované kolektívne podujatia	44	59	77	66
Vlastné príjmy	145 600,50 Sk	135 738,50 Sk	126 505,00 Sk	116 277,50 Sk

2.2.3. Turisticko-informačná kancelária

Turisticko-informačná kancelária v Brezne vznikla v roku 1995 ako súčasť oddelenia MsÚ, 1.1.2005 sa stala súčasťou Mestského kultúrneho strediska v Brezne. V roku 1997 bola po splnení

daných kritérií prijatá za člena Asociácie informačných centier Slovenska; má regionálnu pôsobnosť s celoročnou prevádzkou - v letnej sezóne 54,5 hodín týždenne, mimo sezóny 45 hodín týždenne, pracovníčky kancelárie poskytujú informácie v troch svetových jazykoch - angličtina, nemčina, ruština. Plní úlohy

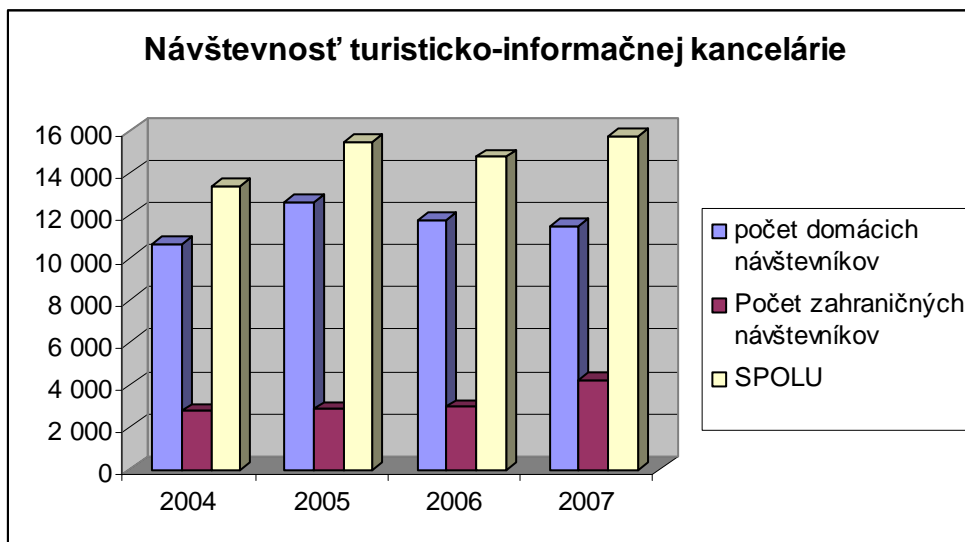
a) vo vzťahu k návštevníkom a obyvateľom mesta :

- poskytovanie bezplatných informácií
- zabezpečovanie sprievodcovskej služby a vypracovávanie itinerárov
- distribúcia produktov CR
- zber a tvorba databáz, aktualizácia webových stránok (mestských, regionálnych), tvorba kalendárov podujatí (mesačné, ročné, tradičné podujatia)
- predpredaj vstupeniek na kultúrne podujatia
- doplnkové služby (faxovanie, predaj suvenírov a spomienkových predmetov, turistickej literatúry a máp)

b) vo vzťahu k rozvoju cestovnému ruchu

- propagácia mesta a regiónu (vydáva vlastné propagačné a informačné materiály, účasť na veľtrhoch)
- organizuje podujatia vyvolávajúce cestovný ruch (jarmoky, propagačné dni, prehliadky)
- manažment cestovného ruchu (prieskumy, ankety, štatistika, analýzy, spolupráca pri tvorbe koncepcií, organizovanie účasti na veľtrhoch CR, správy).

	r. 2004	r. 2005	r.2006	r.2007
Počet domácich návštevníkov	10 652	12 600	11 800	11 500
Počet zahraničných návštevníkov	2 760	2 850	2 956	4 250
Spolu:	13 412	15 450	14 756	15 750
Tržby za predaj spomienkových predmetov		420 000 Sk	548 000 Sk	517 000 Sk

2.3. PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ČINNOSTI A ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA

Celkovú činnosť Mestského kultúrneho strediska v Brezne zabezpečuje 20 kmeňových pracovníkov a 11 pracovníkov na dohodu o pracovnej činnosti. Pri kmeňových zamestnancoch sú viaceré funkcie kumulované.

Činnosť **ekonomického úseku** v súčasnosti zabezpečujú 2 pracovníčky na 8 hodinový pracovný úväzok a jedna pracovníčka so 4 hodinovým úväzkom. Okrem bežnej účtovnej a ekonomickej agendy zabezpečujú aj mzdovú a personálnu agendu.

Oddelenie programu a spoločenského života a výchovno-vzdelávaciu činnosť zabezpečujú 2 pracovníčky, z toho jedna na krátený 6-hodinový úväzok. Okrem prípravy a organizovania kultúrnych podujatí a jazykových kurzov zabezpečujú aj chod kina Mostár i mestského rozhlasu. Zabezpečujú aj výrobu a distribúciu propagačných materiálov a plagátov ako aj ich zverejnenie na vlastných plochách. Napomáhajú súborom ZUČ pri príprave prehliadok a festivalov. Riadia a organizujú činnosť externých spolupracovníkov.

Redakcia týždenníka Horehronie má 2 redaktorky venujúce sa tvorbe článkov, spracovávaníu a prepisovaniu príspevkov od dopisovateľov. Inzertnej a reklamnej činnosti sa venuje jedna pracovníčka na plný úväzok a pracovníčka so 4 hodinovým úväzkom má na starosti preberanie inzerátov a reklám a vedenie pokladne.

Mestská knižnica má 7 stálych pracovníčok na úseku práce s knihou a externú upratovačku a kuriča. Pracovníčky zabezpečujú činnosť na oddelení práce s deťmi, odd. spoločensko-vednej a náučnej literatúry, odd. beletrie i na detašovanom pracovisku na Základnej škole Mazorníkovo. S prechodom na evidenciu a výpožičný systém cez PC, prebieha ešte stále retrokatalogizácia literatúry, ktorej sa okrem pravidelnej evidencie venuje 1 pracovníčka.

Činnosť **turisticko-informačnej kancelárie** zabezpečujú 3 pracovníčky; vedúca kancelárie a 2 referentky. Pracovníčky kancelárie poskytujú informácie v troch svetových jazykoch - angličtina, nemčina, ruština.

Technický úsek je personálne obsadený správcom budovy (kurič, údržbár, elektrikár, javiskový majster, osvetľovač, zvukár, uvádzač v kine...) a jednou upratovačkou.

Organizačná štruktúra – príloha č. 1.

2.4. MATERIÁLNE PODMIENKY

Mestské kultúrne stredisko má v správe budovu Mestského domu kultúry na Švermovej ulici, Mestská knižnica na Rázusovej ulici a Turisticko-informačná kancelária na Nám. gen. M.R. Štefánika 3 majú sídlo v objektoch v správe mestského úradu.

V budove **domu kultúry** sa realizuje prevažná časť kultúrno-výchovnej činnosti. Viacúčelová sála je sídlom kina Mostár, organizujú sa tu divadelné predstavenia, koncerty, vystúpenia profesionálnych i amatérskych umelcov. V budove majú svoje priestory kolektívy záujmovo-umeleckej činnosti, ktoré sú zastrešované mestom: Dychový orchester mesta Brezna, Folklórny súbor Mostár, Spevácky zbor mesta Brezna, Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna, country skupina Vodopád, tanečno-športový klub AJKA, detský folklórny súbor Šťastné detstvo. Svoje kancelárie tu majú aj pracovníci Mestského kultúrneho strediska, redakcie týždenníka Horehronie. Na druhom poschodí sa nachádzajú aj miestnosti učebne, zasadačky a Slovenská izba, v ktorých sa organizujú jazykové kurzy, konajú sa nácviky speváckeho zboru a prenajímajú sa rôznym organizáciám na krátkodobé využitie. V súčasnosti sú málo využité priestory bývalého M-klubu v suteréne budovy. V dlhodobom prenájme sú priestory kaviarne na 1. poschodí a espressa vo vstupnom vestibule (spoločnosť NANA, s.r.o.), obchod vo vestibule (Engler Dušan), bývalá barová časť kaviarne na 2. poschodí (Guľovič) a tiež kancelária na 1. poschodí (DIGI Slovakia).

Technický stav budovy je nevyhovujúci a nespĺňa ani súčasné normy. Budova od svojho otvorenia v roku 1963 neprešla žiadnou väčšou opravou. Vo veľmi zlom stave sú najmä okná, čo zapríčiňuje obrovské náklady na vykurovanie budovy a aj napriek nim sa nedá dosiahnuť dostatočná tepelná pohoda. Vysoké energetickú náročnosť spôsobuje aj ten fakt, že nie sú zateplené obvodové múry a najmä stropy budovy. Taktiež je nevyhovujúca a slabá elektroinštalácia v rámci celej budovy a podobné problémy sú aj s vodoinštaláciou a odtokmi. Strecha si časom taktiež bude vyžadovať nevyhnutnú opravu. Budova nemá zabezpečený bezbariérový prístup.

Vybavenie interiérov je staré a nespĺňa požiadavky na kvalitu ponúkaných služieb a pohodlie návštevníkov, nehovoriac o estetickom hľadisku, ktoré by malo ku kultúre patriť.

Mestská knižnica na Rázusovej ulici sídli taktiež v starej budove. Okrem knižnice je v budove vyčlenený aj priestor pre Klub dôchodcov. V roku 2007 sa realizovala na budove výmena

okien, čo značnou mierou prispelo k lepšej tepelnej pohode v miestnostiach budovy. Pri murárskych prácach na fasáde budovy sa však zistilo, že strecha budovy ako aj krov sú v havarijnom stave a je nevyhnutné v krátkom čase previesť generálnu opravu. Interiérové vybavenie je zastarané a najmä knižničné regály už tiež nie sú v súlade so súčasnými normami.

Priestory, v ktorých je umiestnená **Turisticko-informačná kancelária**, sú chladné, zabezpečené len lokálnym vykurovaním. Nevyhovujúce je osvetlenie, vyžadujú si celodenné svietenie. Nevyhovujú aj rozsahom; v kancelárii vedúcej bez okna je zároveň sklad a umyvárka.

Vybavenosť počítačovou technikou je pomerne uspokojivá, na niektorých pracoviskách je ale nutné obnoviť, alebo posilniť zariadenia výkonnejšími komponentmi. Zariadenia kancelárií a nábytok sú taktiež niekoľko desiatok rokov staré.

2.5. KOLEKTÍVY ZÁUJMOVO-UMELECKEJ ČINNOSTI

Kolektívy záujmovo-umeleckej činnosti patria dlhé roky k úspešným reprezentantom mesta nielen na území Slovenska, ale aj v zahraničí. Svojou umeleckou úrovňou sa niektoré zaraďujú medzi absolútnu špičku v republike. Počas svojho pôsobenia mali viaceré „zastrešovateľov“, v súčasnosti pracujú ako samostatné právne subjekty (občianske združenia). Mesto im však vytvára i naďalej prostredníctvom Mestského kultúrneho strediska veľmi priaznivé podmienky na prácu (priestory na skúšanie, pravidelná dotácia na činnosť, ale aj účelové dotácie jednotlivým súborom).

Pod patronátom mesta pracujú nasledovné súbory záujmovo-umeleckej činnosti:

- Folklórny súbor Mostár
- Detský folklórny súbor Šťastné detstvo
- Dychový orchester mesta Brezna
- Spevácky zbor mesta Brezna
- Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna
- Country skupina Vodopád
- Tanečno-športový krúžok AJKA

Viaceré súbory okrem vlastných produkcií zabezpečujú a organizujú aj významné festivaly, ktoré sa už priaznivo zapísali do kalendára kultúrnych podujatí na Slovensku.

2.5.1. Folklórny súbor Mostár

Vznik folklórneho súboru Mostár sa datuje od roku 1955, keď bol založený súbor piesní a tancov s názvom Hron a potom sa premenoval na Mostár podľa svojho zriaďovateľa - podniku Mostáreň Brezno. V marci 1956 sa uskutočnila verejná premiéra prvého programu, po ktorej sa súbor zaradil medzi popredné folklórne kolektívy na Slovensku. Počas svojej činnosti sa Mostár predstavil nielen na významných česko-slovenských folklórnych festivaloch v Helpe, Detve, Východnej, Terchovej, Raslaviciach, Strážnici, Rožnove pod Radhoštěm, ale aj na rôznych významných zahraničných podujatiach či festivaloch v Poľsku, Maďarsku, Nemecku, bývalej Juhoslávii, Španielsku, Grécku, Fínsku, Afganistane, Sýrii, Jordánsku, Francúzsku Taliansku, Turecku, Švajčiarsku a Malajzii. Účinkoval aj v televíznych a rozhlasových reláciách. Spomedzi všetkých udelených ocenení a vyznamenaní vyniká ocenenie z roku 1977, keď sa stal Mostár laureátom III. Československého folklórneho festivalu. Z najnovších úspechov súboru treba spomenúť účasť na celoslovenskej súťaži sólistov - tanečníkov a 2. miesto v krajskej súťaži komorných choreografií v roku 2001.

Členskú základňu súboru tvorí vyše 50 mladých ľudí vo veku 15-30 rokov. Sú to najmä študenti stredných škôl, ale aj pracujúci v rôznych profesiách. Mnohí z nich bývajú v obciach na Horehroní a v obci Čierny Balog, t.j. v prostredí, v ktorom sú dodnes živé mnohé folklórne tradície a prejavy, čo je veľkým prínosom pre štýlovú interpretáciu a čistotu v tancoch i hudobno-speváckych číslach.

V roku 1997 sa Mostár kvôli problémom zriaďovateľského podniku osamostatnil a zaregistroval ako občianske združenie. Jeho činnosť zabezpečuje podľa stanov 7-členný výkonný výbor. Na základe zmluvy o spolupráci súbor reprezentuje mesto Brezno, ktoré mu poskytuje priestory na

činnosť v Mestskom dome kultúry. Umeleckým vedúcim súboru je od roku 2007 Ľubomír Rosík, organizačne súbor vedie od roku 2001 Mgr. Stela Ihringová a vedúcim ľudovej hudby je Jozef Peruňský a Martin Mateides.

V rámci súboru pracujú nasledovné zložky:

- Tanečná zložka
- Hudobná zložka – ľudová hudba, hráči na ľudových hudobných nástrojoch
- Spevácka zložka – ženská spevácka skupina, sóloví speváci
- Senior – Mostár
- Tanečná príprava

Cieľ činnosti:

- uchovávanie, rozvíjanie tradícií ľudového umenia na Slovensku a interpretácia ich prejavov
- šírenie a propagácia prejavov duchovnej i materiálnej kultúry vo všetkých jej formách
- združovanie, podporovanie občanov so záujmom o ľudové umenie a aktivizovanie ich tvorivej činnosti pri uchovávaní, rozvíjaní tradičnej ľudovej kultúry a interpretácii jej prejavov
- metodické pôsobenie a vytváranie odborného i organizačného zázemia pre činnosť kultúrnych subjektov pôsobiacich na rozvoj miestnej kultúry

Predmet činnosti:

- organizovanie, realizácia a propagácia vlastných umeleckých programov, predstavení, aktivít a spoločenských podujatí pre uspokojovanie kultúrnych potrieb občanov
- vydávanie neperiodických publikácií, zvukových a obrazových nosičov z oblasti tradičného ľudového umenia
- spolupráca s kultúrnymi, prípadne inými organizáciami a orgánmi v oblasti tradičnej ľudovej kultúry
- organizovanie a realizácia verejno-prospešnej činnosti v oblasti uchovávania a údržby materiálneho kultúrneho dedičstva

2.5.2. Detský folklórny súbor Šťastné detstvo

Detský folklórny súbor Šťastné detstvo bol založený v roku 1978 v Brezne. Počas takmer 30-ročnej histórie súbor absolvoval mnoho vystúpení v rôznych kútoch Slovenska, Českej republike, Maďarsku, Rumunsku, Chorvátsku, Taliansku, Belgicku, Veľkej Británii, Švajčiarsku a Francúzsku. Zakladateľkou súboru, choreografkou tancov a umeleckou vedúcou je od svojho vzniku až po dnes pani Angela Černáková. DFS má dve zložky: tanečnú a hudobnú. V tanečnej zložke tancujú deti vo veku od 6 do 18 rokov. V ľudovej hudbe účinkujú žiaci ZUŠ v Brezne. Hrajú na hudobných nástrojoch ako husle, kontrabas, akordeón, píšťalka a fujara. Vedúcim ľudovej hudby je pán Ivan Nemky.

Organizačne sa o súbor postaralo Mestské osvetové stredisko v Brezne, kde sa v priebehu prvých desiatich rokov vystriedali viacerí organizační vedúci. Rok 2005 sa pre DFS Šťastné detstvo stáva zlomovým, lebo mení charakter a už nie je mestským súborom ale transformuje sa na občianske združenie.

Cieľ a predmet činnosti je takmer totožný ako pri FS Mostár, s tým rozdielom, že folklórny súbor Šťastné detstvo sa zameriava vo svojej činnosti na spracovávanie a interpretáciu detskej ľudovej kultúry.

2.5.3. Dychový orchester mesta Brezno

Dychový orchester mesta Brezno je spolok zastrešený Združením Dychových hudieb Slovenska (ZDHS) a pôsobí v Brezne od roku 1952, ale prvé zmienky o hasičskej dychovej hudbe v Brezne, ktorej tradície rozvíjajú, siahajú až do roku 1876. Dychový orchester mesta Brezno pravidelne účinkuje na spoločenských udalostiach a oslavách v Brezne a okolí. Prácu dirigenta a muzikantov na neustálom skvalitňovaní muzikantských zručností a výber pútavého a posluchácky zaujímavého repertoáru orchester zúročili aj na mnohých zájazdoch a festivaloch doma aj v

zahraničí. V roku 2003 to bolo zdarné reprezentovanie na Kmochovom Kolíne, Pádiveho Trenčine – kde sa dychový orchester umiestnil v striebornom pásme. Mimoriadne významným a náročným podujatím bolo koncertné turné orchestra a Mostárenky vo Francúzsku a Švajčiarsku, kde potešili poslucháčov a krajanov neďaleko Strassburgu, v Paríži a Laussagne (Lozán) – na brehu Ženevského jazera.

V roku 1971 z členov veľkého dychového orchestra pri podniku Mostáreň Brezno, vznikla pre potreby rôznych kultúrnych podujatí malá dychová hudba MOSTÁRENKA.

Kapelníkom Mostárenky sa stal p. Jozef Knoško. Na krátky čas sa ujal vedenia, dnes už nežijúci p. Vladimír Žúdel. V terajšej dobe vedie Mostárenku p. Štefan Horský. Mostárenka sa zúčastňovala okresných a krajských súťaží, dvakrát bola účastníkom celoslovenského festivalu malých dychových hudieb v Lednických Rovniach. Mostárenka pravidelne koncertuje na festivale dychových hudieb vo Valaskej.

V súčasnosti pracuje Dychový orchester mesta Brezna taktiež ako občianske združenie a pod vedením nového dirigenta a umeleckého vedúceho Ing. Sýkorku sa snaží o obnovenie a rozšírenie repertoáru i o omladenie postupne starnúceho kolektívu dychovej hudby.

Cieľ činnosti:

- uchovávanie tradície dychovej hudby
- združovanie a podporovanie občanov so záujmom o všetky formy hry na dychové hudobné nástroje

Predmet činnosti:

- účinkovanie na spoločenských udalostiach a oslavách na území mesta a jeho okolia
- organizovanie vlastných umeleckých programov, predstavení, aktivít a spoločenských podujatí pre uspokojovanie kultúrnych potrieb občanov
- spolupráca s inými organizáciami pri tvorbe kultúrnych programov
- koncertovanie na rôznych kultúrnych a spoločenských podujatiach v rámci republiky i v zahraničí

2.5.4. Spevácky zbor mesta Brezna

Vznikol v roku 1978 pri Mestskom osvetovom stredisku v Brezne. Myšlienku jeho vzniku zrealizoval učiteľ ľudovej školy umenia Ján Soušek, ktorý od roku 1966 pracoval s detským speváckym zborom, čím pripravil jadro budúcich členiek dospelého speváckeho zboru. V roku 1984 prevzal umelecké vedenie zboru Dr. Milan Pazúrik CSc., člen katedry hudobnej výchovy na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bella v Banskej Bystrici, pod ktorého vedením vzrástol kvantitatívne i kvalitatívne a zintenzívnil svoje koncertné aktivity. Okrem domácich zborových podujatí účinkoval na rôznych festivaloch a súťažiach v Českej republike, Poľsku a Maďarsku. Úspechy zboru vyústili pri rozšírení o mužskú spevácku zložku a tak roku 1990 vystupuje pod novým názvom Spevácky zbor mesta Brezna. Slovenské interpretačné umenie reprezentoval na viacerých zahraničných festivaloch - Taliansko (1992), Francúzsko (1995, 1999), Rumunsko (1986, 1998), Poľsko (1987, 1991, 1995, 2002), Maďarsko (1989, 1997), Rakúsko (1996), Juhoslávia (2000) a v Českej republike (1987 - Nový Bydžov, 1988 - Ostrava, 1993 - Ostrava, 1995 - Nový Bor, 1998 - Litoměřice, 2002 - Ostrava) v roku 2001 absolvoval zájazd do Nemecka. V máji v roku 1999 zbor absolvoval zájazd do Francúzska, kde účinkoval pri slávnostnom odhalení sochy M. R. Štefánika v Paríži - Medoune za účasti premiéra, ministra kultúry, a ďalších popredných predstaviteľov oboch krajín. V roku 2000 zbor koncertoval vo Vojvodine v Juhoslávii a v roku 2001 v Spolkovej republike Nemecko. Spevácky zbor mesta Brezna je iniciátorom festivalu Horehronských slávností zborového spevu so zahraničnou účasťou a oblastnej súťažnej prehliadky speváckych zborov Matice slovenskej, kde viackrát získal mnohé ocenenia. V rámci zboru pracuje i komorná skupina so svojou dramaturgiou. V repertoári Speváckeho zboru mesta Brezna sú zborové skladby všetkých štýlových období, úpravy ľudových piesní a zborové skladby z oblasti populárnej hudby.

Cieľ činnosti:

- združovanie, podporovanie občanov so záujmom o zborový spev
- zachovávanie tradície ľudových a umelých piesní v zborovom prevedení

- šírenie a propagácia zborového spevu so zameraním na umeleckú výchovu mladej generácie

Predmet činnosti:

- účinkovanie na spoločenských udalostiach a oslavách na území mesta a jeho okolia
- organizovanie vlastných umeleckých programov, predstavení, aktivít a spoločenských podujatí pre uspokojovanie kultúrnych potrieb občanov
- organizovanie festivalu Horehronské slávnosti zborového spevu
- reprezentácia mesta na domácich i zahraničných vystúpeniach

2.5.5. Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna

História amatérskeho divadla v Brezne má svoje korene v polovici 18. storočia a je úzko spätá s jedným z najväčších reprezentantov slovenských klasikov - Jánom Chalupkom.

Divadelný súbor Jána Chalupku pokračuje v bohatej tradícii od roku 1923 / v roku 2008 si pripomenie 85. výročie jeho novodobej existencie/. Vývoj súboru bol veľmi rôznorodý a jeho miesto v histórii slovenského amatérskeho divadla je veľmi dôležité. V záľube do predstavovania slovenských klasikov, ktorí ešte neboli uvedení a do objavovania prác neznámych dramatikov s efektívnou spoluprácou takých majstrov ako Peter Scherhauser, Jozef Ciller, Ivan Petrovický, Roman Polák, Ľuboslav Majera, Ivan Hansman, Ján Sládeček atď. Vlastní desiatky ocenení z národných divadelných festivalov, je trojnásobným držiteľom ceny Ministerstva kultúry Slovenskej republiky za tvorivý čin roka. Mnohí členovia súboru obdržali významné individuálne ocenenia za svoju prácu. Súbor sa už desaťročia zaraďuje medzi absolútnu špičku v ochotníckom divadle.

Súbor sa zúčastnil mnohých predstavení a festivalov v zahraničí - v Maďarsku, Juhoslávii, Taliansku, Belgicku, Poľsku, Gruzínsku, Rumunsku, Srbsku a Dánsku.

Divadelný súbor má 40 členov, z toho 20-25 aktívnych. Pri divadelnom súbore je zriadené aj Štúdio mladých, ktoré má za cieľ pripravovať adeptov pre súbor dospelých, tam pracuje 12 – 15 členov pod vedením metodika pre divadlo SOS v Banskej Bystrici Maroša Krajčoviča.

Cieľ činnosti:

- združovanie, podporovanie občanov so záujmom o dramatickú tvorbu a recitáciu
- zachovávanie a objavovanie dramatických diel slovenských autorov
- výchova mladej generácie k umeniu
- šírenie slovenskej dramatickej tvorby medzi zahraničnými Slovákami

Predmet činnosti:

- účinkovanie na spoločenských udalostiach a oslavách na území mesta a jeho okolia
- nácviky divadelných hier
- organizovanie festivalu Divadelná chalúpka
- reprezentácia mesta na domácich i zahraničných festivaloch a prehliadkach

2.5.6. Country skupina VODOPÁD

Country skupina Vodopád pôsobí na slovenskej scéne country hudby pomaly 25 rokov, od svojho vzniku v roku 1983. Jej história sa odvíja od návratu Ondreja "Pagáča" Pacigu z výkonu ZVS, ktorý sa pod vplyvom dobrej myšlienky svojho priateľa - banjistu Paľa Liberdu z Tŕince (na voľačo tá vojna naozaj bola) rozhodol založiť v Brezne country skupinu.

Vo svojich začiatkoch sa skupina Vodopád orientovala na muziku, ktorá vychádzala z tradičných melódií "country and western" s vlastnými textami. O tom, že robiť dobrý bluegrass je drina sa presvedčili všetci členovia kapely a rozhodli sa preto získať skúsenosti na severnej Morave, kde mali nadviazané veľmi dobré vzťahy s muzikantami a aj poslucháčmi country hudby. Na festivaloch typu "Mandolin párty" v Kamenitým, bluegrass festival "Pod Ostrým" v Beskydách, či "Zpívající Totem" v Karvinej sa potvrdilo, že všetky návštevy na Morave mali veľký význam. Výrazne ovplyvnili celkový štýl a zvuk kapely a poznamenali predovšetkým ďalší vývoj skupiny. Repertoár sa začal obohacovať o vlastnú tvorbu. V roku 1988 bol zostavený program pre deti a celovečerný koncertný program, s ktorým kapela precestovala takmer všetky mestá Slovenska. Okrem toho spolu s Bratislavským združením country a dobových tancov (BZC a DT) absolvovala

kapela nespočetné množstvo country bálov.

V roku 1989 prichádzajú výraznejšie úspechy. Vodopád sa stal laureátom krajského festivalu country folk a trampských skupín "Zaprášené cesty '89" a banjista Cyro Kováč si odniesol 1. cenu za inštrumentálny výkon z celoslovenskej prehliadky Zaprášených ciest v Banskej Bystrici. O nahratie vlastných skladieb "Stará kára" a "Čučoriedky" prejaví záujem Čs. rozhlas v relácii Juventus a tiež Čs. televízia v programe Lastovička. Skupina účinkovala v programe INTERCOUNTRY '89 spolu s rakúso-americkou formáciou Steve Harrison Band, Parkway (Poľsko), Veslármí (Košice) a Paľom Hraškom s BZC a DT. Dochádza k nadviazaniu spolupráce s country tanečnými skupinami ako Country Beta (Žilina), Vlado Grežo a Petronela (Bratislava), Rozália Pegas neskôr Miracle (Banská Bystrica) Vďaka pozvaniam neúnavného organizátora festivalu Mohelnický dostavník Pavla Nenkovského skupina Vodopád reprezentuje Slovenskú country hudbu na Morave od roku 1988 dodnes a patrí medzi najstálejších hostí tohto tretieho najväčšieho festivalu v Česku. V roku 1991 sa splnil sen zahrat' si na národnom festivale PORTA v Plzni. Na festivale Top Country v Topoľčanoch získava skupina 1. miesto v roku 91 a 2. miesto v roku 92. Nasledujú prezentácie na Country trhu v Handlovej a každoročná účasť na Dobrofeste v Trnave. Neustála dlhoročná práca prináša skupine výročnú cenu Slovenskej asociácie country hudby v roku 1992 za prínos pre slovenskú country hudbu. V roku 1994 prichádzajú pozvania aj zo zahraničia. Vo Francúzsku každoročné turné 1994 - 1998, Anglicko 1996. Okrem toho Vodopád od svojho vzniku organizuje v Brezne tradičné country večery a od roku 1990 aj festival Country za mestskou stodolou, kde si pozýva hudobné formácie zo Slovenska, Česka, Francúzska a Anglicka.

Cieľ činnosti:

- šírenie country a bluegrassovej hudby
- vlastná tvorba

Predmet činnosti:

- účinkovanie na spoločenských udalostiach a oslavách na území mesta a jeho okolia
- vydávanie nosičov s vlastnými nahrávkami
- organizovanie festivalu Country za mestskou stodolou a Country bál
- reprezentácia mesta na domácich i zahraničných festivaloch a prehliadkach

2.5.7. Tanečno-športový klub AJKA

Občianske združenie tanečno-športový klub Ajka vzniklo v novembri 2003. Rozdelené je do jednotlivých zložiek: moderný tanec hip-hop, folklór, moderná gymnastika, pričom každá zložka má svojho vedúceho. Vekový priemer detí je od 7 do 18 rokov, krúžok navštevuje aj postihnuté dievčatko, ktoré na celoslovenskej súťaži v Nitre dosiahlo veľký úspech a obsadilo 3. miesto. Členovia sa zúčastňujú na rôznych podujatiach, každý rok organizujú klubovú súťaž. Náradie (stuhy, švihadlá, lopty) zabezpečujú rodičia z vlastných nákladov. Folklórny súbor Hronček, ktorý je súčasťou Ajky, navštevujú aj žiaci ZUŠ, pohybovú prípravu absolvujú deti od 4 do 6 rokov. Členské je 200 Sk/mesiac, ktoré využívajú na nákup dresov, kostýmov. Nacvičujú v telocvični Základnej školy na Pionierskej 2 a v zrkadlovke FS Mostár v Mestskom dome kultúry, ktorá je priestorovo nevyhovujúca. Ajka má celkovo 75 – 80 členov.

Cieľ činnosti:

- pohybová príprava detí a mládeže
- doplnenie zložiek pohybovej výchovy o modernú gymnastiku, hip-hop, folklór
- pohybová výchova aj pre postihnuté deti

Predmet činnosti:

- nácviky tancov a choreografií
- účinkovanie na kultúrno-spoločenských podujatiach v rámci mesta i mimo neho
- účasť na súťažiach
- reprezentácia mesta na domácich i zahraničných festivaloch a prehliadkach

2.6. KOMISIA KULTÚRY

V zmysle § 15 Zákona NR SR č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov a v zmysle článku 16 Štatútu mesta Brezna zriadilo mestské zastupiteľstvo komisiu kultúry, ktorá je stálym poradným orgánom Mestského kultúrneho strediska. Komisia nemá samostatné rozhodovacie kompetencie, ale vypracováva odporúčacie stanoviská, iniciatívne návrhy, resp. stanoviská z kontrolných činností pre kvalitnejšiu a efektívnejšiu prácu MsZ.

Hlavné úlohy

- spolupôsobí pri koordinácii jednotlivých kolektívov záujmovo – umeleckej činnosti (ZUČ), škôl, školských zariadení a organizácií na území mesta pri zabezpečovaní rozvoja kultúry v meste,
- vyjadruje sa k činnosti jednotlivých kolektívov ZUČ,
- koordinuje a kontroluje činnosť kultúrnych zariadení v meste,
- posudzuje spôsob financovania jednotlivých kolektívov záujmovo – umeleckej činnosti,
- posudzuje návrhy na ochranu kultúrnych pamiatok, správu a údržbu miestnych historických pamiatok,
- vyjadruje sa k činnosti Mestského kultúrneho strediska Brezna,
- spolupôsobí pri tvorbe a napĺňaní koncepcie kultúry,
- spolupôsobí pri tvorbe kalendára kultúrnych a spoločenských podujatí v meste a jeho regióne.

2.7. DRUŽOBNÉ STYKY

V oblasti družobných stykov sú dlhoročné kontakty so zahraničím najmä prostredníctvom jednotlivých súborov ZUČ. Tieto sú orientované prevažne na kolektívy, ktoré sa snažia v zahraničí o zachovávanie slovenských kultúrnych hodnôt. Najaktívnejšie v tejto oblasti pracuje Divadelný súbor J.Chalupku mesta Brezna, ktorý pomerne pravidelne hostuje so svojimi inscenáciami medzi Slováckmi žijúcimi na území Maďarska, Rumunska i Srbska. Nemožno však opomenúť ani časté hostovania Dychového orchestra a Folklórneho súboru Mostár na rôznych slávnostiach a festivaloch organizovaných zahraničnými Slováckmi.

Mesto Brezna nadväzuje kontakty s rozmanitým spektrom miest. Napriek tomu sa však dá povedať, že je snaha orientovať partnerstvá na mestá, ktoré majú s Breznom isté podobné črty, či už veľkosť mesta a jeho zázemia (podľa počtu obyvateľov), rozvíjanie podmienok pre cestovný ruch, alebo transformácia ekonomiky a prechod od dominancie priemyselných aktivít k službám a riešenie sprievodných problémov (nezamestnanosť). Z podobnosti problémov riešených v jednotlivých partnerských mestách možno získavať cenné skúsenosti.

Mesto Brezna má oficiálne uzavreté medzinárodné partnerské zmluvy s piatimi mestami:

1. Medoun vo Francúzsku od roku 1999
2. Nový Bydžov v Českej republike od roku 2000
3. Ciechanow v Poľsku od roku 2001
4. Čačak v Srbsku od roku 2004
5. Agria v Grécku od roku 2007

2.8. SWOT ANALÝZA KULTÚRY V BREZNE

Silné stránky:

- tradície a zachovaný folklór
- podpora kultúry a kolektívov záujmovo-umeleckej činnosti zo strany mesta
- rozmanitosť kultúrnych a umeleckých spolkov, ich tradícia a medzinárodná kvalita
- záujem o záujmovo-umeleckú činnosť
- vypracovaná dokumentácia na rekonštrukciu budovy Domu kultúry
- možnosť propagácie cez vlastný týždenník a mestský rozhlas
- organizovanie významných celoslovenských podujatí
- umiestnenie budov kultúrnych inštitúcií v centre mesta

- výchova nastupujúcej generácie

Slabé stránky:

- prirodzený prírastok populácie slabne (hrubá miera prirodzeného prírastku klesá), hrozba prirodzeného úbytku obyvateľstva
- zlý technický stav budov
- nedostatočné a zastarané technické vybavenie
- vysoké prevádzkové náklady
- veľmi zlé možnosti vykurovania priestorov
- nedostatočná finančná motivácia zamestnancov
- chýbajúci kvalifikovaný personál
- veľmi slabé pokrytie kultúrou sídliska Mazorníkovo
- architektonické bariéry pre prístup imobilným používateľom
- nezaujímajú občany mesta o kultúrno-spoločenské podujatia

Príležitosti:

- získanie prostriedkov na rekonštrukciu DK z fondov EU
- získavanie mimorozpočtových zdrojov
- prehĺbovanie a skvalitňovanie spolupráce s inými subjektmi a mestom
- podporovanie vzdelávania profesionálnych pracovníkov
- rozvíjanie foriem šírenia kultúry na sídlisku Mazorníkovo
- postupné riešenie bezbariérových prístupov do jednotlivých objektov
- rozšírenie počítačovej gramotnosti čitateľov v oblasti využívania informácií z internetu a prístupnosti on-line služieb používateľom
- zlepšenie kvality organizovaných kultúrno-výchovných podujatí
- zlepšenie podmienok pre zmysluplné využitie voľného času, najmä detí a mládeže
- vytváranie príležitostí pre talenty
- využívanie marketingových nástrojov na zvyšovanie počtu návštevníkov
- využívanie rôznych priestorov na kultúrno-spoločenské podujatia (námestie, štadión, príroda...)
- rozvíjanie spolupráce s družobnými mestami v oblasti výmeny kultúrnych hodnôt

Ohrozenia:

- nedostatok finančných prostriedkov
- komercializácia kultúry
- pasívna konzumácia kultúry v domácnostiach (PC a DVD)
- rozvoj tzv. „masovej“ kultúry, na úkor tradičných podujatí
- slabá podpora kultúry zo strany štátu
- zlé sociálne postavenie občanov v regióne
- pokles čitateľov z dôvodu nedostatočnej aktualizácie knižného fondu
- odchod mladých ľudí do iných miest

2.9. VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ

1. **Vízia** – rekonštrukciou budovy Mestského kultúrneho strediska vytvoriť kultúrne prostredie, moderne technicky vybaveného na realizáciu kultúrno-spoločenských podujatí
2. **Strategický cieľ** - udržať vysokú umeleckú úroveň vlastných kolektívov neustálym vplyvom šírenia kvalitnej kultúry na širokú divácku verejnosť a prostredníctvom organizovania podujatí rôznych žánrov vytvoriť z Brezna kultúrno-spoločenské centrum celého Horehronia.

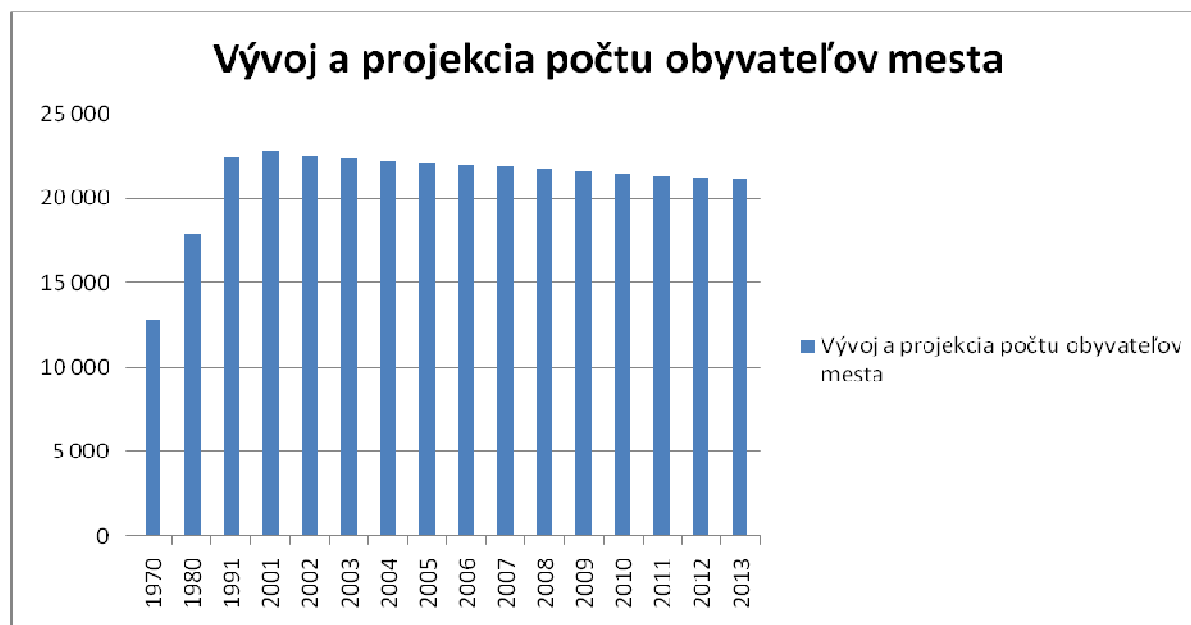
3. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

K 1.januáru 2007 mesto Brezno malo 21 997 obyvateľov. Na základe toho bolo 35. najväčším mestom Slovenska podľa počtu obyvateľov. V čase posledného sčítania obyvateľstva, v máji 2001, mesto Brezno malo 22 875 obyvateľov, viac ako vo všetkých predchádzajúcich cenoch. Prírastok obyvateľov oproti predchádzajúcemu sčítaniu ľudu, ktoré sa konalo v marci 1991, však predstavuje iba 1,8%. V predchádzajúcich dvoch prípadoch mesto dosiahlo prírastok 25% a vyšší .

3.1. Počet obyvateľov mesta pri sčítaní obyvateľstva (1970-2001)

<i>rok sčítania</i>	<i>počet obyvateľov mesta</i>	<i>prírastok(+)/ úbytok(-)</i>
1970	12 843	
1980	17 872	+ 5 029
1991	22 469	+ 4 597
2001	22 875	+ 406

Či aj pri budúcom sčítaní obyvateľstva, v roku 2011, mesto bude mať viac obyvateľov, ako malo posledný raz, alebo prvý raz menej, môže byť iba predmetom dohadov. Asi najviac môže napovedať populačný vývoj mesta za obdobie jednoročných intervalov.

Obdobie (významného) prírastku obyvateľstva Brezna sa skončilo rokom 1994. Odvtedy sa počet obyvateľov mesta čoraz rýchlejšie znižuje. Od roku 1997 bol na konci každého roka nižší ako na konci predchádzajúceho roka. Na konci roka 2006 mesto malo 22 025 obyvateľov, teda takmer o 600 menej ako v roku 1991. Do roku 2002 sa medziročný úbytok obyvateľstva mesta pohyboval v zanedbateľnom rozsahu, a to v podstate niekoľkých desiatok osôb. Od roku 2001 je rýchlejší, aj keď jeho hodnoty kolíšu (priemerne predstavuje 123 osôb). Ak by to bolo pravidlom, tak za 10 rokov by mestu ubudlo 1 230 obyvateľov, za 20 rokov 2 460 atď. Koľko obyvateľov mesto bude mať napríklad o 5, 10, 15 rokov, je možné odhadnúť za predpokladu, že nedôjde k podstatným zmenám jeho populačného vývoja.

3.2. Počet obyvateľov, prirodzený prírastok, migrácia a celkový prírastok obyvateľov

	Rok 2001	2002	2003	2004	2005	2006	k 6.12.07
počet obyvateľov	22 875	22 548	22 392	22 243	22 110	22 025	21 875
narodení	191	215	201	216	220	199	177
zomrelí	166	188	195	155	216	181	178
prír. prírastok	25	27	6	61	4	18	-1
prist'ahovaní	219	211	244	192	217	305	242
odst'ahovaní	332	368	406	402	354	408	361
migrácia	-113	-157	-162	-210	-137	-103	-119
celkový úbytok	-88	-130	-156	-149	-133	-85	-120

Z dlhodobého hľadiska živonarodených ubúda a zomretých je stále v podstate približne rovnaký počet. Od roku 1997 prirodzený prírastok v priemere predstavuje iba pätinu jeho (priemernej) hodnoty za predchádzajúce roky. Na 1 000 obyvateľov mesta už neprípadá ani prírastok jedného človeka. V roku 2004 to bolo 2,9, v nasledujúcom roku 0,6 a v roku 2006 0,7. Hrubá miera prirodzeného prírastku populácie mesta postupne klesla na úroveň celoštátneho priemeru. Ten za rok 2006 predstavoval 0,11. Rozdiel počtu živonarodených a počtu zomretých však v zásade nie je veľký. Z toho plynie, že prirodzený pohyb, ktorý je výsledkom rodenia sa a umierania, sa už nepodieľa významnou mierou na stave obyvateľstva Brezna (počte obyvateľov mesta i jeho vývoji). V budúcnosti však opäť môže.

Od roku 1991 sa až na jeden prípad (rok 1992) každý rok z Brezna odsťahovalo viac ľudí, ako sa doň prist'ahovalo. Mesto je teda migračne stratové. Migračný úbytok obyvateľstva síce kolíše, ale z dlhodobého hľadiska má skôr stúpajúcu ako klesajúcu tendenciu. Od istého času, nepretržite od roku 2001, má totiž podstatne vyššie hodnoty ako na začiatku 90. rokov 20. storočia. Ešte v prvej polovici 90. rokov sa na celkovom populačnom prírastku mesta, na tie časy typickým, podieľal predovšetkým prirodzený pohyb obyvateľstva, postupne iniciatívu prevzala migrácia. Prirodzený prírastok obyvateľstva začiatkom predchádzajúcej dekády predstavoval vyše 130 osôb ročne, dnes kolíše iba v rozsahu niekoľkých desiatok. Od roku 1998 krivka celkového pohybu obyvateľstva mesta takmer kopíruje krivku jeho migračného pohybu. Nie náhodou sa práve v tých rokoch začalo obdobie celkového úbytku obyvateľstva. Migračný úbytok niekoľkonásobne prevyšuje ešte stále kladné hodnoty rozdielu počtu živonarodených a zomretých, takže má rozhodujúci vplyv na stav i vývoj celkového počtu obyvateľov mesta.

3.3. Veková štruktúra

Populačný vývoj mesta Brezna charakterizuje postupujúci úbytok obyvateľstva. Z analýz vyplýva, že na celkovom úbytku populácie mesta, ktorý sa prejavuje znižovaním počtu jeho obyvateľov, sa v podstatnej miere podieľa vysťahovalectvo. Ľudí, o ktorých mesto prichádza ich odsťahovaním, je viac, ako mu populácia dokáže vynahradiť z vlastných zdrojov.

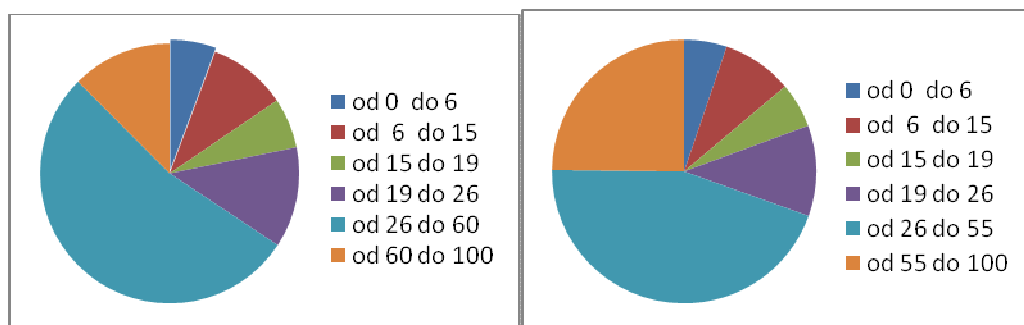
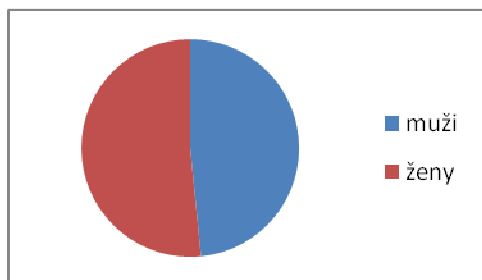
Odchod podstatného počtu mladých ľudí, o ktorých môže ísť v prvom rade, by mestu znížil schopnosť vývoja, a to nielen z demografického hľadiska. Mesto starne. Oproti roku 1993 je v jeho populácii o 40% menej detí a, naopak, o 40% viac starých ľudí. Starnutie populácie vyvinie tlak nielen na sociálne zabezpečenie a zdravotníctvo, ale aj na ekonomiku, a to predovšetkým na početnosť a štruktúru pracovnej sily. Tento nezastaviteľný proces sa odrazí aj na celkovej spoločenskej klíme, keď záujmy čoraz početnejšej staršej generácie budú nadobúdať väčšiu váhu.

Zmeny vekovej štruktúry obyvateľstva mesta

rok	1993		2006	
obyvatelia mesta vo veku	pocet	% obyvateľstva	pocet	% obyvateľstva
predproduktívnom	5 797	25,3	3 443	15,5
produktívnom	14 272	62,3	14 777	66,5
poproduktívnom	2 844	12,4	4 001	18
spolu	22 913	100,0	22 221	100,0

Rok 2007

	spolu	muži	ženy
od 0 do 6	1 192	603	589
od 6 do 15	2 009	1 037	972
od 15 do 19	1287	664	623
od 19 do 26	2587	1333	1254
spolu	7075	3 637	3 438
od 26 do 55			5046
od 55 do 100			2799
spolu			7845
od 26 do 60		5634	
od 60 do 100		1321	
spolu		6955	

muži

ženy

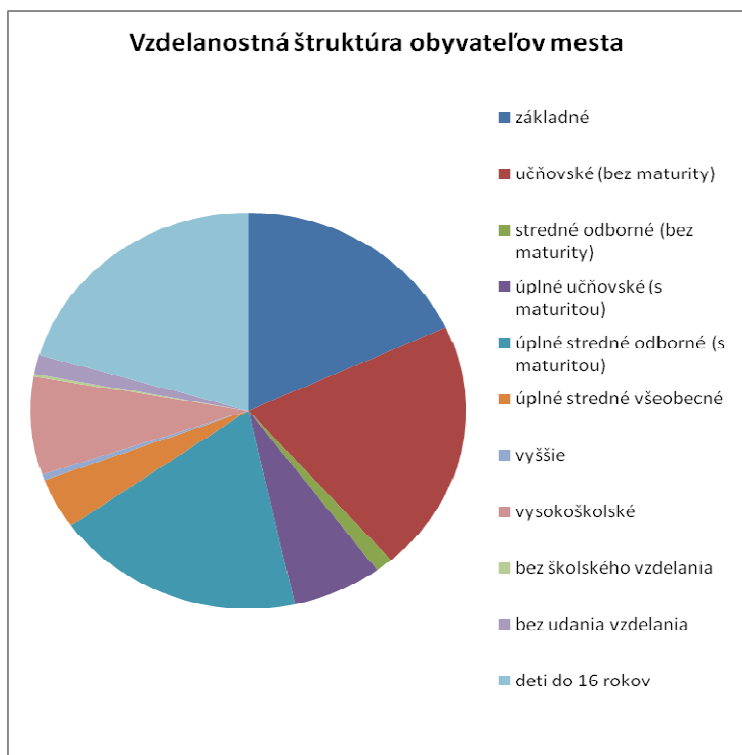
3.4. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta

Vzdelanosť je nevyhnutnou podmienkou na realizáciu ľudského potenciálu. Čím vyššie vzdelanie človek má, tým viac možností seberealizácie sa mu núka. Mesto má relatívne menej obyvateľov so základným vzdelaním i takých, ktorí majú iba učňovské vzdelanie (bez maturity), a to i napriek pomerne veľkej (a neoficiálne ešte väčšej) rómskej komunite v meste. Rómske deti totiž zväčša navštevujú špeciálnu základnú školu a ani tú veľká časť z nich nedokončí. „Veľmi zriedkavým javom sú v súčasnosti žiaci z tejto komunity, ktorí navštevujú základnú školu a ktorí ju aj ukončia. Ojedinele niektorí z nich ukončia aj strednú školu a zamestnajú sa.“ Mesto má toľko obyvateľov s maturitou, že predstavujú najpočetnejšiu skupinu ľudí s nejakým vzdelaním. Ak odhliadneme od detí do 16 rokov, ľudí, ktorí svoje vzdelanie neuviedli, alebo žiadne nemajú, takmer každý tretí z ostatných obyvateľov mesta mal stredoškolské vzdelanie s maturitou. Dalších 28% tejto časti mestskej populácie predstavovali ľudia so stredoškolským vzdelaním bez maturity a 23% ľudí so základným vzdelaním. Vysokoškolské vzdelanie mal každý desiaty (10,3%). Je pravdepodobné, že ľudí bez školského vzdelania i tých so základným vzdelaním bude čoraz menej. V prvom prípade môže ísť najmä o najstarších členov populácie a tí postupom krátkeho času zomrú. V druhom prípade sa zasa ukáže, že čoraz viac členov populácie po absolvovaní povinnej školskej dochádzky pokračuje v štúdiu.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta

vzdelanie	počet	%
základné	4 141	18,1
učňovské (bez maturity)	4 692	20,5
stredné odborné (bez maturity)	295	1,3
úplné učňovské (s maturitou)	1 524	6,7
úplné stredné odborné (s maturitou)	4 247	18,6
úplné stredné všeobecné	950	4,2
vyššie	110	0,5
vysokoškolské	1 828	8,0
bez školského vzdelania	47	0,2
bez udania vzdelania	360	1,6
deti do 16 rokov	4 681	20,5
spolu	22 875	100,0

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001)

3.5. Štruktúra obyvateľov mesta podľa národnosti

Národnostné zloženie obyvateľstva mesta odráža jeho časovo-priestorovej príslušnosti. Takmer 93% mestskej populácie predstavujú občania slovenskej národnosti. Druhú najpočetnejšiu skupinu obyvateľov mesta podľa národnosti predstavujú Rómovia. V máji 2001 sa k tejto národnosti prihlásilo 1 060 obyvateľov mesta, čo predstavuje 4,6% jeho populácie. V skutočnosti ich počet môže byť vyšší, čo má na zreteli aj koncepcia rozvoja sociálnych služieb mesta. Jednak sa k tejto národnosti nemuseli prihlásiť všetci Rómovia a jednak mnohí príslušníci tejto menšiny nemuseli ohlásiť svoj pobyt v meste. Oproti máju 2001 Rómov môže byť podstatne viac aj preto, že majú priemerne viac detí ako „väčšinová“ populácia. Na druhej strane sa môžu dožiť oveľa nižšieho veku. Zdravotný stav väčšiny občanov rómskej národnosti je totiž oproti nerómskej populácii Slovenska horší. Inú ako slovenskú národnosť nemalo ani jedno percento populácie mesta.

Štruktúra obyvateľov mesta podľa národnosti

národnosť	počet	%
slovenská	21 239	92,80
rómska	1 060	4,60
česká	183	0,80
maďarská	50	0,20
rusínska	11	0,00
ruská	9	0,00
ukrajinská	7	0,00
nemecká	7	0,00
poľská	6	0,00
srbská	1	0,00
iná, alebo nezistená	302	1,30
spolu	22 875	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001)

Z demografických rozborov vyplýva, že v meste Brezne mierne prevládajú ženy, tvoria približne 51,7% počtu obyvateľov. Od roku 1997 zaznamenáva mesto celkový úbytok obyvateľstva i nevyváženú vekovú skladbu obyvateľstva. Pokračuje proces demografického starnutia obyvateľstva. Postupne sa prejavuje pokles narodených detí v základni vekovej pyramídy a súčasne sa do poproduktívneho veku presúvajú pomerne veľmi silné populačné ročníky narodené začiatkom 50-tych rokov minulého storočia.

Vekové zloženie obyvateľstva v meste však do istej miery ovplyvňujú aj základné a stredné školy, ktoré navštevujú nielen obyvatelia mesta, ale aj žiaci a študenti z okolitých obcí a vzdialenejších miest Slovenska, ktorí taktiež navštevujú kultúrne podujatia a využívajú služby poskytované v tejto oblasti. Opačný – negatívny vplyv má migrácia značnej časti populácie produktívneho veku dochádzaním za prácou do blízkych miest, ale aj trvalejšie pôsobenie na prácach v zahraničí. Celkove teda dochádza k tomu, že v meste je sústredená pomerne silná skupina populácie žiakov a študentov a silná skupina populácie v pred dôchodkovom a dôchodkovom veku. Najväčšie percento populácie má stredoškolské vzdelanie, ale možno konštatovať, že vzdelanostná úroveň postupne narastá a aj v meste Brezne budú pribúdať vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia, ktorí v súčasnosti tvoria cca 8% populácie.

Pri sledovaní návštevnosti kultúrnych podujatí a najmä vekovej štruktúry návštevníkov vychádza na povrch skutočnosť, že najpočetnejšou skupinou návštevníkov kultúrnych podujatí sú mladí ľudia vo veku cca 16 – 30 rokov. Pomerne silnú skupinu tvorí aj veková skupina cca 30-60 ročných. Podujatia určené pre deti sú taktiež dobre navštevované a to najmä formou organizovaných školských podujatí. Najslabšiu skupinu návštevníkov tvoria občania v dôchodcovskom veku.

Vzhľadom k demografickému vývoju je nutné v budúcnosti zameranie kultúrno-výchovnej činnosti na základné a stredné školy, či už v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu vyplývajúceho z učebných osnov, alebo aj v rámci voľnočasových aktivít. Okrem podujatí určených pre širokú verejnosť (najmä pre strednú generáciu) bude potrebné vyhľadávať formy a možnosti usporiadavania podujatí pre neustále sa rozširujúcu skupinu občanov v dôchodcovskom veku, kde sa okrem programovej skladby určenej pre verejnosť núkajú možnosti usporiadavania podujatí priamo v sociálnych a spoločenských zariadeniach, určených pre dôchodcov. V oboch prípadoch je nevyhnutná úzka spolupráca MsKS so školami, klubom a penziónnymi dôchodcov.

4. HLAVNÉ CIELE A ÚLOHY ROZVOJA KULTÚRY DO ROKU 2013.

Realizáciou rekonštrukcie budovy Mestského domu kultúry – vytvoriť naozaj **kultúrne prostredie, moderne technicky vybavené** na organizovanie kultúrno-spoločenských a náučných podujatí.

Program a spoločenský život

- Zachovať úroveň tradičných podujatí (Dni mesta, Divadelná Chalúpka, Chalupkovo Brezno...). Vytvárať priestor, aby sa Brezno stalo centrom horehronskej kultúry - Horehronské kultúrne leto – v rámci ktorého by sa postupne predstavovali všetky obce regiónu na breznianskych javiskách, výstavných priestoroch, koncertných sálach...
- Pri prekrytej tribúne na námestí dobudovať aj prenosné príslušenstvo pre účinkujúcich (stany – šatne na prezliekanie, prenosné WC)
- Vytvoriť možnosti kultúrneho vyžitia na sídlisku Mazorníkovo.
- V úzkej spolupráci s Mestským športovým klubom, ale aj ostatnými organizáciami mesta organizovať podujatia veľkého charakteru – využívať mimosezónne aj Zimný štadión na usporiadanie akcií.

Kurzová činnosť

- Vybudovať dôstojnú učebňu pre kurzy. Okrem jazykových kurzov poriadať aj kurzy na získanie rôznych odborností, resp. zručností – podľa požiadaviek obyvateľov (napr. Počítačová akadémia tretieho veku, kurz paličkovania, kurz studenej kuchyne....)
- Pripravovať kurzy a školenia pre podniky a organizácie v meste

Mestský rozhlas

- Zintenzívniť spoluprácu so základnými a strednými školami pri príprave tematických relácií vo vysielaní mestského rozhlasu.
- Skvalitniť vysielanie z hľadiska prípravy relácií
- Postupne dobudovať vysielacie hniezda tak, aby signálom pokryli celé územie mesta

Redakcia Horehronie

- Hľadať spôsob zvýšenia predajnosti .
- Časopis pre všetky generácie, obsahove spestriť aj o problematiku mládeže.
- Prinášať informácie zo všetkých obcí regiónu (spolupodieľanie sa obcí na financovaní).
- Zabezpečiť predaj vo všetkých obciach okresu.

Mestská knižnica

- V čo najkratšom čase vyriešiť otázku nedostatku priestorov pre činnosť knižnice
- Vytvoriť pobočku na sídlisku Mazorníkovo s celodennou prevádzkou.
- Vytvoriť oddelenie pre nevidomých a slabo-vidiacich čitateľov.
- Zabezpečiť počítače a pripojenie internetu na úseky práce s knihou a sprístupnenie on-line katalógu pre čitateľov.
- Úzko spolupracovať so školami i predškolskými zariadeniami na území mesta a pripravovať pre nich podujatia podporujúce vyučovací proces.

Turisticko-informačná kancelária

- Vytvoriť kanceláriu, resp. pobočku na mieste, kde je najväčší príliv turistov (napr. železničná a autobusová stanica).
- Zabezpečiť základné informácie aj mimo otváracích hodín – monitor vo výklade a v prezentačnom programe najdôležitejšie informácie pre turistov.
- Snažiť sa zabezpečiť koordináciu termínov veľkých podujatí v regióne.
- Vydávať propagačné materiály v spolupráci s mestom a obcami regiónu a na základe ich požiadaviek

Kolektívny záujmovo-umeleckej činnosti

- Aj keď sú kolektívny samostatné právne subjekty – vybraným kolektívom, ktoré sú

dôstojnými reprezentantmi mesta, vytvárať neustále podmienky na prácu (priestory zdarma, dotácia na činnosť...).

- MsKS sa organizačne spolupodieľať na príprave domácich prehliadok a festivalov kolektívov.
- Zmapovať v spolupráci s obcami všetky umelecké kolektívy Horehronia a fungovať ako sprostredkovacia agentúra pre tieto kolektívy – cez vlastný webový portál MsKS....

Družobné styky

- Organizovať **Dni družobných miest** (namiesto doterajších Francúzskych dní), určiť kľúč, podľa ktorého by sa na pôde mesta postupne predstavovali všetky partnerské mestá.
- Na úrovni predstaviteľov miest dohodnúť rozsah vzájomnej výmeny (výstavy, kultúrne telesá, športové kolektívy, školy, podnikateľská sféra....) - náklady na dopravu znášať vysielajúce mesto a ubytovanie a stavovanie hosťiteľské mesto. Toto zahrnúť do rozpočtu mesta.
- Jednotlivé kolektívy samozrejme budú môcť svoje družobné aktivity realizovať aj mimo týchto oficiálnych dní, ale finančné krytie si budú musieť zabezpečiť sami.

5. SYSTÉM FINANCOVANIA

5.1. Súčasný stav – zhodnotenie

Kultúrne aktivity mestskej samosprávy sa realizujú predovšetkým prostredníctvom ňou zriadenej organizácie Mestského kultúrneho strediska Brezno, ktoré sa na kultúrnom živote mesta podieľa významným spôsobom. V mestskom rozpočte na rok 2007 bolo na kultúru vyčlenených celkovo 7 510 tis. Sk, čo predstavuje 2,9% z celkového rozpočtu. Dominantnú zložku z týchto prostriedkov tvoria práve výdavky na Mestské kultúrne stredisko Brezno vo výške 6 800 tis. Sk. Z uvedeného vyplýva, že viac ako 90% prostriedkov, ktoré mesto Brezno vynakladá na podporu kultúry, smeruje do jeho vlastnej príspevkovej organizácie. V rámci prostriedkov pre MKS Brezno ide predovšetkým o príspevok na knižnicu (2 400tis. Sk), na ostatné kultúrne aktivity vrátane kultúrnych domov (2 760 tis. Sk), na vysielacie a vydavateľské služby 540 tis. Sk a na cestovný ruch (1 100 tis. Sk). Bez zarátania príspevku na cestovný ruch predstavujú výdavky na kultúru 2,5% z mestského rozpočtu na rok 2007. Približne 1.250 tis. Sk z týchto prostriedkov stoja prevádzkové náklady budov v správe Mestského kultúrneho strediska a 4.400 tis. Sk tvoria náklady na mzdy, odvody a ostatné osobné náklady.

Z celkovej výšky príspevku je každý mesiac poukázaná na účet Mestského kultúrneho strediska 1/12 schválenej výšky dotácie a v prípade vzniku mimoriadnych nákladov je situácia riešená formou účelovej dotácie, resp. koncoročného vykrytia prípadného schodku rozpočtu. Mestské kultúrne stredisko každoročne predkladá príslušným orgánom mesta

V rozpočte sú vyčlenené prostriedky na udržiavanie kultúrnych pamiatok vo výške 10 tis. Sk a dotácie pre umelecké súbory (550 tis. Sk) a na tvorbu, rozvoj, ochranu, obnovu a prezentáciu duchovných a kultúrnych hodnôt (150 tis. Sk). VZN č.105/2004 o poskytovaní dotácií, návratných finančných výpomocí a členských príspevkov definuje tvorbu, rozvoj, ochranu, obnovu a prezentáciu duchovných a kultúrnych hodnôt ako všeobecne prospešné služby, na ktoré mesto poskytuje dotácie. Kultúrne telesá predkladajú mestu vyúčtovanie poskytnutých dotácií prostredníctvom Mestského kultúrneho strediska Brezno, ktoré zodpovedá za vecnú a finančnú správnosť.

Okrem príspevku mesta sa zdroje na finančné pokrytie významnejších podujatí získavajú aj formou grantov z Ministerstva kultúry SR, Banskobystrického samosprávneho kraja..., ale aj formou priameho sponzorstva jednotlivých podujatí.

Prehľad podaných projektov v roku 2007.

Ministerstvo kultúry SR

Por.č.	Názov akcie	žiadané	schválené
1	Breznianska Jazzmína	70 000 Sk	
2	Dni talianskej kultúry	52 500 Sk	
3	Francúzske dni v Brezne	90 000 Sk	40 000 Sk
4	Malí Chalupkovci - I.ročník	40 000 Sk	
5	Chalupkovo Brezno 40.ročník	70 000 Sk	20 000 Sk
6	Bomburova šabľa	56 000 Sk	
7	Vydanie publikácie Kultúrne dedičstvo Horehronia	150 000 Sk	50 000 Sk
	Spolu:	528 500 Sk	110 000 Sk

Banskobystrický samosprávny kraj

Por.č.	Názov akcie	žiadané	schválené
1	Breznianska Jazzmína	120 000 Sk	40 000 Sk
2	Dni talianskej kultúry	80 000 Sk	
3	Francúzske dni v Brezne	90 000 Sk	20 000 Sk
4	Divadelná chalúpka	100 000 Sk	
5	Chalupkovo Brezno 40.ročník	115 000 Sk	40 000 Sk
6	Bomburova šabľa	35 000 Sk	20 000 Sk
7	Vydanie publikácie Kultúrne dedičstvo Horehronia	50 000 Sk	35 000 Sk
	Spolu:	610 000 Sk	155 000 Sk

5.2. Perspektívy a možnosti financovania do roku 2013.

Pri neustálom náraste cien energií, ale dá sa povedať, že aj všetkého ostatného tovaru a služieb, je predpoklad stále vyššieho nároku finančného krytia nákladov na prevádzku činnosti Mestského kultúrneho strediska a kolektívov ZUČ. Pri hlbšom ekonomickom rozbere predošlých rokov vychádza na povrch skutočnosť, že príspevok mesta ani zďaleka nestačí finančne pokryť prevádzku a činnosť Mestského kultúrneho strediska, podujatí poriadaných na verejných priestranstvách (Dni mesta, Kultúrne leto), ako aj činnosť podporovaných kolektívov ZUČ. Preto je potrebné pre budúcnosť okrem zvýšenia príspevku mesta hľadať aj ďalšie možnosti získavania finančných prostriedkov a nespoliehať sa len na pravidelný príspevok mesta. Toto je však limitované zákonom o zriaďovaní príspevkových organizácií, ktorý obmedzuje maximálnu výšku príjmov príspevkových organizácií v pomere k celkovému obratu. Okrem získavania prostriedkov na rôzne projekty formou grantov a účelových dotácií bude nutné výraznejšie oslovovať podnikateľské subjekty na sponzorstvo podujatí, hľadať ďalšie možnosti rozširovania podnikateľskej činnosti, či už formou prenájmu priestorov, poskytovania platených služieb, alebo snád' prevádzkovania reštauračného zariadenia. Základným predpokladom však opäť musí byť kvalita prostredia i ponúkaného sortimentu služieb.

6. ODPORÚČANIA ĎALŠIEHO ROZVOJA KULTÚRY

6.1. Program a spoločenský život

Problémy – pomerne slabá spolupráca so školami. Iniciatíva by mala vychádzať zo strany škôl – aké koncerty a aké programy chcú zabezpečiť v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu, aby boli v súlade s ich vyučovacou osnovou. Mestský dom kultúry nie je schopný svojou technikou

kompletne zabezpečovať kultúrno-spoločenské podujatia v Brezne. Technická prevádzka Mestského domu kultúry nie je personálne zabezpečená.

Koncepčné zámery - zachovať dobrú úroveň tradičných podujatí organizovaných na území mesta. Analýzou návštevnosti a formou ankiet priebežne zisťovať záujem obyvateľov mesta o jednotlivé žánre kultúrnych podujatí. Vytvárať priestor, aby sa mesto Brezno stalo centrom horehronskej kultúry: Horehronské kultúrne leto – v rámci ktorého by sa postupne predstavili všetky obce regiónu na breznianskych javiskách, námestiach, koncertných sálach, výstavných priestoroch... Priniesť kultúrne vyžitie aj na sídlisko Mazorníkovo

Odporúčania – pri prekrytej tribúne na námestí dobudovať aj prenosné príslušenstvo pre účinkujúcich (stany – šatne pre účinkujúcich, prenosné WC), s možnosťou jeho využitia aj pri podujatiach v iných exteriéroch. Doriešiť vykurovanie tribúny, aby bola možnosť realizovať kvalitné podujatia aj v zimných mesiacoch. Dobudovať kvalitný ozvučovací a osvetľovací aparát, prenosné projekčné zariadenie, ako aj profesionálne obsadenie jeho obsluhy. Vytvoriť možnosti na realizácie kultúrnych programov na Mazorníkove. Využívať Zimný štadión na usporiadanie podujatí veľkého charakteru. Úzko spolupracovať so základnými a strednými školami v meste pri organizovaní výchovných koncertov a divadelných predstavení – vychádzať z potrieb ich výchovno-vzdelávacieho procesu. Organizovať podujatia v úzkej spolupráci s ostatnými organizáciami a inštitúciami mesta (kolektívy ZUČ, Matica slovenská, Horehronské múzeum, Základná umelecká škola, Centrum voľného času, Mestský športový klub...)

6.2. Kino Mostár

Problémy – pomerne zastaralé vybavenie, najmä oblasť zvuku. Nízka návštevnosť, čo je ale celoslovenský jav, najmä v kinách so starým technickým vybavením.

Koncepčné zámery – v kvalitnom prostredí zabezpečiť filmovú produkciu pre všetky skupiny obyvateľstva.

Odporúčania – rekonštrukciou kinosály vybudovať modernú a pohodlnú miestnosť s kvalitnou reprodukciou. Kvalitným výberom filmov prilákať čo najväčší počet divákov.

6.3. Kurzová činnosť

Problémy – veľmi zlé vybavenie miestností, kde sa konajú kurzy (učebňa a zasadačka).

Koncepčné zámery – Neustále vytváranie možností na zvyšovanie kvalifikácie, získanie rôznych odborností, resp. zručností – podľa požiadaviek obyvateľov.

Odporúčania – Vybudovať dôstojnú učebňu pre kurzy s potrebným materiálno-technickým vybavením (audiovizuálna technika a počítačová technika). Okrem jazykových kurzov usporiadať aj kurzy odborné, resp. záujmové – napr. Počítačová akadémia tretieho veku, kurz paličkovania, kurz studenej kuchyne, tradičná výšivka....

6.4. Mestský rozhlas

Problémy – nedostatočne pokryté územie mesta vysielacími hniezdami. Na samotné vysielanie majú vplyv atmosférické poruchy.

Koncepčné zámery – skvalitnenie a rozšírenie vysielania mestského rozhlasu

Odporúčania – Moderátor mať pripravené všetky relácie (scenár relácie). Zintenzívniť spoluprácu so základnými a strednými školami pri príprave tematických relácií vo vysielaní mestského rozhlasu. Prehodnotiť technické zariadenie mestského rozhlasu a prijať také opatrenia, aby mohol fungovať bezproblémovo.

6.5. Redakcia Horehronie

Problémy – nedostatočné technické vybavenie redakcie. Zníženie nákladu periodika. Podnikateľská činnosť vychádza do straty. Redaktorky cestujú za reportážami a rozhovormi autobusovými linkami – nepružnosť a strata času.

Koncepcné zámery – skvalitnenie obsahového zamerania časopisu, tak, aby sa stal časopisom pre všetky generácie a prinášal pravidelné informácie zo všetkých obcí regiónu. Postupne zvyšovať jeho náklad.

Odporúčania – osloviť obce regiónu na spolufinancovanie časopisu. Formou rozvozu zabezpečiť predávanie vo všetkých obciach regiónu. Získať nových kamelotov. Technicky dobudovať vybavenie redakcie (kvalitné PC, tlačiareň, foto-čítačka...). Spolu s technickou prevádzkou mať k dispozícii služobné motorové vozidlo. Jednu stranu robiť v spolupráci s redaktormi stredoškolských študentských novín, aby sa časopis priblížil aj mladému čitateľovi.

6.6. Mestská knižnica

Problémy – najpálčivejším problémom je nedostatok priestorov pre samotné uskladnenie knižného fondu (pri súčasnom rozložení regálov s knihami možno aj hrozba narušenia statiky budovy). S tým úzko aj súvisí nedostatočný priestor pre organizovanie kolektívnych podujatí. Staré a opotrebované regále na knihy, ako aj nedostatočné vybavenie počítačovou technikou. Počítačový knižničný program, ktorý správca (jedna fyzická osoba) nezdokonaľuje a neinovuje. Slabá spolupráca so školami a predškolskými zariadeniami.

Koncepcné zámery – už od predškolského veku vychovávať deti k navštevovaniu knižnice. Neustále inovovať knižný fond a vytvárať podmienky pre čo najširší okruh čitateľov.

Odporúčania – Nájsť možnosti na priestorové rozšírenie knižnice – jednou z možností je: vysťahovanie klubu dôchodcov do iných vhodných priestorov a celú budovu využívať pre potreby knižnice. Vytvoriť dostatočne veľkú pobočku na sídlisku Mazorníkovo s celodennou prevádzkou. Vytvoriť oddelenie pre nevidomých a slabozrakých čitateľov. Pokračovať a urýchliť retrokatalogizáciu na poslednom úseku knižnice – úseku spoločensko-vednej literatúry. Dokúpenie počítačov na pripojenie internetu na úseku práce s knihou a sprístupnenie on-line katalógu pre čitateľov, ako aj katalogizácie kníh. Skvalitniť pomocou automatizačného výpožičného systému základné služby čitateľom. Potreba zakúpenia kvalitného knižničného programu. V spolupráci so sociálnym odborom MsÚ doriešiť vypožičiavanie kníh pre imobilných a starých občanov. Úzko spolupracovať so školami i predškolskými zariadeniami a pripravovať pre nich podujatia podporujúce vyučovací proces.

6.7. Turisticko-informačná kancelária

Problémy

- vykurovanie priestorov TIK
- chýbajúci bezbariérový prístup
- chýbajúci priestorový informačný a navigačný systém
- chýbajúci elektronický informačný systém prístupný verejnosti mimo prevádzkových hodín TIK
- nedostatočná spolupráca pri marketingovej prezentácii regiónu (účasť na veľtrhoch, vydávanie propagačných materiálov a kalendárov podujatí)
- neprístupnosť internetu pre verejnosť
- nedostatok bezplatných propagačných a informačných materiálov
- nepostačujúce materiálne podmienky pre činnosť

Koncepcné zámery

- skvalitniť a rozšíriť sprievodcovské služby mestom a regiónom
- rozšíriť vytváranie itinerárov (napr. tipy na víkendy)
- skvalitniť destinačný manažment (koordinácia činností týkajúcich sa CR, spolupráca pri tvorbe koncepcií rozvoja, štatistika a prieskum CR)
- vytvárať partnerstvá (samospráva, podnikatelia, organizácie tretieho sektora)

Odporúčania – Zabezpečiť, aby boli najpotrebnejšie informácie pre turistov zverejňované nepretržite (aj mimo otváracích hodín kancelárie) formou prezentačného programu vysielaného v monitore výkladu kancelárie a na vytipovaných miestach, kde je najväčšia frekvencia turistov (železničná a autobusová stanica...). Vydávať propagačné a prezentačné materiály v úzkej spolupráci a koordinácii s mestom a obcami regiónu. Spájať finančné prostriedky na vydávanie týchto materiálov. Úzko spolupracovať aj s organizátormi veľkých podujatí v regióne a koordinovať, aby sa termíny týchto podujatí vzájomne neprekrývali a nevytvárali si zbytočnú konkurenciu.

6.8. Kolektívny záujmovo-umeleckej činnosti

6.8.1. Folklorný súbor Mostár

Problémy:

Ako najväčší nedostatok pri vystúpeniach usporiadaných Mestským kultúrnym strediskom v Brezne považujú nevyhovujúcu zvukovú techniku a chýba aj kvalitný domáci zvukár, chýba profesionálne vytvorené zázemie a kultúrne zákulisie nielen pre Mostár, ale aj pre iné hostujúce súbory. Nedostatok finančných prostriedkov na nákup a obnovenie krojov.

Odporúčania:

Zachovať podmienky na nácvičky súboru za súčasných podmienok. Postupne formou účelových dotácií dobudovať a obnoviť kroje a tanečnú obuv pre účinkujúcich. Pri zájazdoch a vystúpeniach mimo mesta Brezna je najväčšou finančnou položkou doprava, preto by bolo dobré uvažovať o kúpe autobusu zo strany mesta, ktorý by mohli využívať všetky kolektívny záujmovo-umeleckej činnosti, ale aj kolektívny športovcov, klub dôchodcov...

6.8.2. Detský folklorný súbor Šťastné detstvo

Problémy:

Medzi najväčšie problémy súboru patrí to, že pre nedostatok priestorov v Mestskom dome kultúry je súbor nútený prevádzať nácvičky v školskej telocvični a ako jediný súbor, ktorý zastrešuje mesto, platí prenájom za priestory na skúšanie. Problematickým ostáva aj organizačné vedenie kolektívu, ktoré je teraz v rukách rodičov účinkujúcich detí a tí nemajú dostatok skúseností s organizovaním života takéhoto kolektívu.

Odporúčania:

Keďže súbor prevádza nácvičky v školskej telocvični, ktorá je v správe mesta, bolo by žiaduce udeliť súboru výnimku z platenia nájmu za priestory. Vytvoriť na Mestskom kultúrnom stredisku miesto profesionálneho pracovníka, ktorý by organizačne zabezpečoval činnosť FS Šťastné detstvo a pomáhal pri organizovaní podujatí a zájazdov, vypracovávaní projektov... aj ostatným kolektívom ZUČ, ktoré mesto zastrešuje.

6.8.3. Dychový orchester mesta Brezna

Problémy:

Kľúčovými problémami v dychovom orchestri sú:

- staré hudobné nástroje – cena jedného nového sa pohybuje až okolo 150.000,- Sk a cenovo náročné sú aj opravy (cca 10.000 – 12.000,- Sk za opravu jedného nástroja)

- nedostatok mladých hráčov na nástroje

Odporúčania:

Postupne obnovovať hudobné nástroje pre orchester. Hľadať spôsob získania prostriedkov z grantov (možno pre založenie detského, alebo mládežníckeho dychového orchestra). Formou usporiadania výchovných koncertov s dôkladne premyslenou dramaturgiou a výberom repertoáru sa snažiť získavať do svojich radov mladých ľudí. Založiť súbor mažoretiek a mládežnícke dychové teleso, ktoré svojim žánrom a najmä repertoárom bude zaujímavé pre mladú generáciu (bigband, jazz...) a takýmito hudobníkmi postupne dopĺňať aj veľký dychový orchester. Vytvoriť taký záujem o hru na dychové nástroje, aby postupne aj Základná umelecká škola v Brezne mohla rozšíriť vyučovanie o ďalšie dychové nástroje.

6.8.4. Spevácky zbor mesta Brezna

Problémy:

Nedostatok vhodných priestorov na nácvičky, pretože teleso sa musí deliť na skupiny podľa hlasov..., pracuje sa v provizórnych podmienkach.

Odporúčania:

Doriešiť priestory pre nácvičky viacerých skupín. Hľadať spôsoby, ako získať do radov speváckeho zboru čo najviac mladých ľudí – organizovanie výchovných koncertov, doplniť repertoár o piesne, ktoré oslovia aj mládež...

6.8.5. Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna

Problémy:

Divadelný súbor má množstvo vystúpení v celej republike i v zahraničí a najväčšou položkou pri zájazdoch je doprava a taktiež dobrá propagácia.

Odporúčania:

Ako väčšine súborov ZUČ by pomohlo, keby mesto zakúpilo autobus, ktorý by poskytovalo na zájazdy za symbolický poplatok, resp. za pohonné hmoty.

6.8.6. Country skupina Vodopád

Problémy:

Počas konania akcií na námestí nie sú vytvorené vhodné podmienky pre účinkujúcich, chýbajú šatne, toalety. Organizovanie festivalu stojí nemalé finančné prostriedky a príspevok mesta je nedostačujúci.

Odporúčania:

Pri organizovaní podujatí väčšieho charakteru, ktoré sú finančne náročné, je potrebné snažiť sa získavať prostriedky aj z mimorozpočtových zdrojov. Súbory a krúžky nemajú skúsenosti a najmä kvalifikovaných ľudí, aby mohli vypracovať kvalitné projekty na získavanie grantov. Bolo by dobre zo strany mesta vytvoriť podmienky na to, aby granty aj pre oblasť kultúry vypracovával niekto vyškolený.

6.8.7. Tanečno-športový klub Ajka

Problémy:

Najväčším problémom je nedostatočný priestor v Mestskom dome kultúry a pre nácvičky gymnastickej časti chýba špeciálny koberec.

Odporúčania:

Nájsť vhodný priestor pre vytvorenie zrkadlovej miestnosti na nácvičky rôznych druhov pohybovej výchovy s možnosťou umiestnenia špeciálneho gymnastického koberca. Túto možnosť preskúmať so základnými školami v Brezne, resp. v priestoroch bývalého M-klubu, ktorý je v súčasnej dobe takmer nevyužívaný a vytvoriť spoločný kvalitný priestor pre nácvičky viacerých telies (AJKA, Šťastné detstvo, gymnastické krúžky na školách...)

7. ZÁVER

Klesajúci záujem obyvateľov o návštevu kultúrnych zariadení a podujatí je spôsobený aj fyzickým stavom kultúrnych zariadení v meste. Kľúčové kultúrne zariadenia v meste potrebujú naliehavú rekonštrukciu. Nevyhnutnosť ich rekonštrukcie nedovoľuje spoliehať sa na fondy EÚ ako jediný možný zdroj financovania prestavby, ale je potrebné v rozpočte mesta na roky 2008-2013 alokovať prostriedky na prestavbu zariadení podľa stanovených priorít.

Brezno je mesto s mnohými unikátnymi kultúrnymi a historickými pamiatkami. Zápasí však s chybami minulosti, ktoré predstavujú niektoré zanedbané kultúrne a historické budovy, nedostatočne vybavené kultúrne centrá a nedostatočnú výchovu ku estetike a histórii mesta.

Súčasnú situáciu charakterizuje tiež nedostatočná informovanosť a vzájomná spolupráca inštitúcií v meste, čo zapríčiňuje zbytočné trieštenie síl i prostriedkov pri príprave a organizovaní podujatí. Zlá ekonomická situácia a konzumný spôsob života spôsobuje nízku návštevnosť kultúrnych podujatí a z toho vyplývajúce niektoré prejavy nekultúrnosti v správaní obyvateľov.